

فلسفہ حقوق

جلسہ چہارم

پوزیٹیو سم قانونی

(ہارت)

حقوق معنوی

- اختصاص - این مطلب به پروژه توانا مربوط به سازمان E-Collaborative for Civic Education اختصاص دارد و استفاده از آن می بایست با ذکر نام سازمان تهیه کننده انجام شود.
- غیر تجاری - این مطلب برای استفاده های غیر تجاری می باشد و برای هیچ گونه منفعتی بهره برداری نخواهد شد.
- اشتراک - اگر می خواهید هر گونه تغییری در مطلب وارد کنید، شما می توانید حاصل کار را تنها تحت مجوز E-Collaborative for Civic Education منتشر کنید و برای ایجاد بدنه اصلی اطلاعات، این تغییرات را باید با E-Collaborative for Civic Education به اشتراک گذارید.

مفهوم حقوق- قانون

نظریات هارت

- هارت به پوزیتیویسم قانونی و مفهوم قانون مستقل از اخلاق معتقد است و نظریه خود را در انتقاد به نظریه آستین توضیح می دهد.
- نظریه قانون: قانون، قاعده Rule است و نه فرمان Command
- از نظر هارت، نقش قانون منع و بازدارندگی نیست، بلکه تسهیل روابط و امور است (نقش قوانین مدنی)
- قانون متشکل است از مجموعه ای واحد از قواعد مرتبه اول و قواعد مرتبه دوم

قاعده

- مفهوم قاعده: چیزی که به رفتارهای ما دلیل و جهت می بخشد، مفهوم عامی دارد و در جامعه معاصر نقش مهمی را در توضیح بسیاری از رفتارهای اجتماعی بازی می کند.
- این دیدگاه درون گرا است و در آن، باورهای فرد موثر است.
- پیروی از قاعده: هارت این مفهوم را در برابر پیروی از عادت آستین مطرح می کند و معتقد است که پیروی از قاعده، یک رفتار تقلیدی نیست و قابل توضیح توسط فرد است.

قواعد

- قواعد مرتبه اول: قواعدی هستند که ناظر به اعمال و رفتارهای انسان ها است و تکلیف و مسئولیت می آفرینند. مانند: قواعد اخلاقی
- قواعد مرتبه دوم: ناظر به قواعد مرتبه اول است. قدرت و اقتدار Authority می آفریند.

قواعد مرحله دوم ← ناظر به قواعد مرحله اول ← ناظر به اعمال و رفتارهای انسان

مجموعه قواعد مرحله اول و دوم را قانون می گویند.

یک جامعه پیشا قانونی را در نظر بگیرید که فقط قواعد مرتبه اول در آن وجود دارد. در این جامعه سه نقیصه وجود دارد:

- بیماری ابهام و عدم قطعیت: تفسیر قواعد را نمی دانیم و در بسیاری موارد با سوال و شک روبه رو هستیم. ما به مرجع تفسیر نیاز داریم.
- رکود و ایستایی: قواعد مرتبه اول در طول زمان جریان یافته و جا افتاده، ولی جامعه در حال تغییر است و نیاز به اصلاح قوانین یا تصویب قوانین جدید داریم.
- ناکارآمدی: در مورد تعارض قوانین نمی دانیم ارجحیت با کدام است.

نیاز به قواعد مرتبه دوم

- برای رفع این بیماری ها به قواعد مرتبه دوم نیاز داریم. این قواعد سه دسته هستند:
 - ۱- قاعده رسمیت بخش: رفع ابهام می کند و فحوی قانون را توضیح می دهد.
 - ۲- قاعده تغییر: امکاناتی را برای اصلاح یا تغییر قوانین فراهم می کند و مشکل ایستایی یا رکود را برطرف می کند.
 - ۳- قواعد قضاوت و فصل خصومات: مثلا تاسیس قوه قضاییه: مرجعی که می تواند تعارضات را حل کند.
- نظام حقوقی مجموعه ای از قواعد مرتبه اول و دوم است.
- مهم ترین قاعده، قاعده رسمیت بخش است زیرا قانون از آنجا متولد می شود و منشا قانون است.

توانا

قواعد بنیادی

- هر قاعده ای که قاعده رسمیت بخش، قانون بداند معتبر است. پس قاعده رسمیت بخش، قاعده بنیادی است.
- پیش از قاعده رسمیت بخش قانونی وجود نداشته است. پس قاعده رسمیت بخش خود قانونی نیست، بلکه فراقانونی است، مانند قانون اساسی.
- تمام قواعد از دل یک قاعده اجتماعی به نام قاعده رسمیت بخش تشکیل می شود و خود آن از دل رفتارها و خواست های جامعه برآمده و قانونی نیست.

رابطه اخلاق و قانون از نظر هارت

- در اساس قانون مستقل از اخلاق است و دو نوع رابطه بین اخلاق و قانون وجود دارد.
 - ۱- روابط عرضی: روابط ممکن اما غیر ضروری
- (الف) هارت بین دو نوع پوزیتیویسم قانونی تفکیک قایل می شود:
 - شامل یا جامع یا ملایم: موضع هارت است و معتقد است که رعایت ملاحظات اخلاقی می تواند بخشی از قاعده رسمیت بخش می باشد. اما هارت تاکید می کند که قاعده رسمیت بخش می تواند از معیار اخلاقی مستقل باشد.
 - مانع یا سخت: هارت این مورد را قبول ندارد. ملاحظات اخلاقی به طور کلی نمی تواند در مفهوم قانون لحاظ شود.
- (ب) محتوی حداقلی نظام حقوقی: برای بقای یک نظام حقوقی در درازمدت، قانون باید حداقل مصالح گروهی از جامعه را تامین کند.
- ۲- رابطه ذاتی یا ضروری- بسیار حداقلی: تعهد قانون به عدالت صوری یا اجرایی است. این حداقل حتما باید در قانون باشد. تولد قانون منوط به وجود این عدالت است.

حقوق معنوی

- اختصاص - این مطلب به پروژه توانا مربوط به سازمان E-Collaborative for Civic Education اختصاص دارد و استفاده از آن می بایست با ذکر نام سازمان تهیه کننده انجام شود.
- غیر تجاری - این مطلب برای استفاده های غیر تجاری می باشد و برای هیچ گونه منفعتی بهره برداری نخواهد شد.
- اشتراک - اگر می خواهید هر گونه تغییری در مطلب وارد کنید، شما می توانید حاصل کار را تنها تحت مجوز E-Collaborative for Civic Education منتشر کنید و برای ایجاد بدنه اصلی اطلاعات، این تغییرات را باید با E-Collaborative for Civic Education به اشتراک گذارید.